

UCHWAŁA NR XXIV/234/2020
RADY MIEJSKIEJ W KORFANTOWIE

z dnia 25 listopada 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Korfantów
na lata 2021-2024.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713; zm.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1378) oraz art. 10 ust. 1, 2, 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1818 oraz z 2020 r. poz. 322, poz. 1337 i poz. 1493) Rada Miejska w Korfantowie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Korfantów na lata 2021-2024 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Korfantowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący

Ryszard Duś

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII W GMINIE KORFANTÓW
NA LATA 2021-2024**

WPROWADZENIE

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Korfantów określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki, zapobiegania i minimalizacji szkód społecznych związanych z problemami narkomanii. Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. i jest spójny z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020.

Program jest opracowany na podstawie diagnozy zagrożeń społecznych i jest dostosowany do specyfiki problemów występujących na terenie naszej gminy.

Zadania, które są realizowane w naszej gminie mieszczą się w trzech obszarach tj.:

- profilaktyki,
- leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej,
- badań i monitoringu.

I. POLITYKA WOBEC NARKOMANII

Narkomania w Polsce postrzegana jest jako jeden z problemów społecznych zagrażający zdrowiu publicznemu i nasilający inne patologie – przestępczość, bezdomność, bezrobocie.

Narkotyki uważa się powszechnie za niezwykle groźne substancje psychoaktywne, których używanie prowadzi do uzależnienia, poważnych negatywnych konsekwencji zdrowotnych, zaburzenia zdolności człowieka do normalnego funkcjonowania w życiu społecznym (szkoła, praca, rodzina itp.). Obecnie z narkotykami eksperymentują ludzie młodzi i bardzo młodzi. Przyczynia się do tego to, iż narkotyki oraz dopalacze stały się, wraz z nikotyną, wiodącą używką wśród młodego pokolenia. Biorąc pod uwagę dużą skalę zjawiska oraz zagrożenia jakie niesie dla zdrowia i rozwoju młodych ludzi używanie narkotyków, gminy prowadzą różnorodne działania profilaktyczne skierowane do określonych grup docelowych (dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli). Jednym z podstawowych źródeł danych o skali używania substancji psychoaktywnych są reprezentatywne ogólnopolskie badania w populacji generalnej. Wyniki badań przeprowadzonych w populacji generalnej potwierdzają, że używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych. Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Narkomania jest poważnym problemem społecznym oraz dużym ryzykiem dla zdrowia psychicznego i fizycznego. Zjawisko to jest jednym z poważniejszych zagrożeń dla dzieci i młodzieży, tym groźniejsze, że dokonujące się zmiany społeczno – ekonomiczne sprzyjają rozpowszechnianiu się mody na używanie środków psychoaktywnych. Problem ten staje się współcześnie coraz bardziej dostrzegalny w szkołach czy innych dostępnych miejscach, gdzie można w sposób anonimowy łatwo sprzedać czy zażyć narkotyki. Zażywanie środków psychoaktywnych jest silnie związane z relacjami rodzinnymi z wykluczeniem ze środowiska czy ze zjawiskiem przemocy. Dlatego najbardziej efektywnym sposobem zwalczania i zapobiegania narkomanii są działania kompleksowe. Istotną rolę w zapobieganiu narkomanii odgrywa profilaktyka i edukacja dzieci, młodzieży, rodziców oraz nauczycieli. Poszerzając wiedzę na temat narkomanii, rozpoznawania i ograniczania zagrożeń, kształtowania u dzieci i młodzieży zdrowych wartości, zachowań i postaw można umiejętnie zapobiegać problemom używania środków psychoaktywnych.

Dodatkowym zagrożeniem dla młodzieży w ostatnich czasach było pojawienie się na rynku tzw. „dopalaczy”, których nie jest znany skład chemiczny. Należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę i przekazywanie wiedzy o negatywnych skutkach używania „dopalaczy” wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Korfantów na lata 2021-2024 został opracowany zgodnie z:

- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.),
 - ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
 - ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218).
- Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

W myśl w/w ustawy przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

II. CELE PROGRAMU

Celem głównym programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.

Celem szczegółowym jest:

- podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania, ograniczania i usuwania następstw zażywania narkotyków,
- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych,
- promowanie zdrowego stylu życia.

III. DIAGNOZA ZAGROZEŃ ZWIĄZANYCH Z NARKOTYKAMI W GMINIE KORFANTÓW

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów, związanych z uzależnieniami od środków psychoaktywnych bardzo ważne jest rozpoznawanie skali problemów na terenie gminy.

Gmina Korfantów liczy 8 927 mieszkańców, w tym w mieście Korfantów 1811 osób. Z ogólnej liczby 8 927 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest 5 653 osób, co stanowi 63,32%.

(Źródło: dane własne Urzędu Miejskiego w Korfantowie – Wydział Organizacyjny i Spraw Obywatelskich – październik 2020 r.)

W ostatnich latach na terenie naszej gminy corocznie diagnozujemy stan zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków. Dane te uzyskujemy podczas badań ankietowych związanych z diagnozą lokalnych zagrożeń społecznych oraz podczas realizacji programów profilaktycznych realizowanych w naszych szkołach.

Pomimo iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tych substancji psychoaktywnych.

W badaniu wzięło udział 128 osób dorosłych mieszkańców gminy Korfantów, wśród nich większość stanowiły kobiety. W odpowiedzi na pytanie odnośnie oceny występującego problemu narkomanii na terenie gminy Korfantów, 33% ankietowanych odpowiedziało, że jest on zauważalny natomiast są to nieliczne

przypadki, a 5% badanych przyznało, że jest to problem bardzo powszechny. Z kolei 10% stwierdziło, że problem narkomanii w ogóle nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 52% respondentów nie miało zdania na ten temat.

Spośród badanych mieszkańców z terenu gminy Korfantów, zdecydowana większość tj. 82% nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. Natomiast 18% respondentów przyznało, że zna do pięciu osób, które sięgają po tego typu substancje.

Porównując tegoroczne wyniki z danymi z lat poprzednich można zauważyć, iż w stosunku do roku 2019 zmniejszył się odsetek osób znających w swym otoczeniu osoby zażywające narkotyki.

Znajomość osób zażywających narkotyki	2019 rok	2020 rok
Znam	22%	18%
Nie znam	78%	82%

Jeśli chodzi o doświadczenia badanych mieszkańców z narkotykami, zdecydowana większość z nich tj. 90% odpowiedziała, że nigdy nie miała z nimi styczności. Do zażywania tego typu substancji przyznało się 10% respondentów.

Uczniowie Gminy Korfantów wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi

Zażywanie narkotyków

Narkomania staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Aż co piąty nastolatek spróbował marihuany, co dziesiąty amfetaminy, natomiast co piętnasty próbował heroiny. Narkotyki są coraz bardziej wszechobecne. Przepisy prawne, obowiązujące w Rzeczypospolitej, nakładają szereg sankcji karnych na dealerów narkotyków, osoby, które je wytwarzają, przetwarzają, czerpią zyski ze sprzedaży, czy też sami są ich posiadaczami. Narkomania to obecnie jeden z najaktualniejszych problemów cywilizacyjnych, do których sięga coraz większa liczba młodych ludzi.

Pozytywnym jest, że zdecydowana większość ankietowanych uczniów klas siódmych i ósmych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. 10 osób, które potwierdziły swoją inicjację narkotykową dodatkowo odpowiadało na pytanie z jakimi rodzajami narkotyków miały do czynienia. Osiem osób wskazało marihuanę, a dwie narkotyki w tabletkach. Uczniowie zostali również zapytani czy kiedykolwiek przyjmowali substancje takie jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza. Zdecydowana większość uczniów tj. 83% zaprzeczyła by taka sytuacja miała miejsce. 13% stanowią odpowiedzi potwierdzające zażywanie tego typu leków krócej niż przez trzy tygodnie, a pozostałe 4% przez trzy tygodnie lub dłużej. Z pozyskanych danych wynika, iż większość badanych tj. 37% ma negatywny stosunek do osób zażywających narkotyki. 16% stwierdziło, że takie zachowanie się im nie podoba ale są tolerancyjni wobec wyborów innych, a 13% odpowiedziało, że nie zwraca na to uwagi. 7% przyznało natomiast, że stara się pomóc osobom, które zażywają narkotyki. Pozostałe 27% nie miało zdania na ten temat. W ocenie ankietowanych, narkotyki nadal pozostają najbardziej trudnymi do zdobycia spośród substancji psychoaktywnych. Zdecydowana większość jest zdania, iż zakup narkotyków jest zadaniem bardzo trudnym, wręcz niemożliwym. Należy jednak zwrócić uwagę, iż wzrósł odsetek odpowiedzi wskazujących na brak zainteresowania dostępem do tego typu substancji psychoaktywnych. Respondenci dość wysoko oceniają swój poziom wiedzy w zakresie konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków. Większość z nich zna ogólne skutki ich zażywania. Jednak istnieje grupa, która nie posiada żadnej wiedzy w tym temacie.

Dane zebrane w części badań dotyczącej problemu narkomanii wskazują, iż zdecydowana większość uczniów klas siódmych i ósmych z terenu gminy Korfantów nie miała styczności z substancjami psychoaktywnymi takimi jak narkotyki. Do zażycia narkotyków przyznało się 10 osób. 27% uczniów potwierdziło znajomość osób zażywających narkotyki, a 16% przyznało, że wie gdzie można dokonać zakupu tego typu substancji. Pozytywnym jest fakt, że blisko 87% badanych ma świadomość konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a ponad 88% posiada wiedzę na temat sankcji prawnych z tytułu ich posiadania.

Zażywanie dopalaczy

W Polsce od dekady mamy do czynienia z intensyfikacją zjawiska dopalaczy będącego przedmiotem szczególnej uwagi władz państwowych i całego społeczeństwa. W latach 2009-2010 na terenie naszego kraju było ponad tysiąc sklepów sprzedających tego typu substancje, bowiem dopalacze jako wyroby typowo kolekcjonerskie zyskały status legalności. Niemniej jednak, problem pojawił się w momencie ich zażywania

przez młodych ludzi. Uczniowie, którzy zadeklarowali kontakt z dopalaczami, zapytani o okoliczności w jakich do tego doszło, najczęściej odpowiadali, że miało to miejsce w domu i na wakacjach. Ponadto większość z nich przyznała, że spróbowała dopalaczy dla towarzystwa. Gdy zapytano ankietowanych, czy znają w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze pojawiło się 19% odpowiedzi potwierdzających takie znajomości. Pozostałe 81% respondentów przyznało, że nie zna takich osób. Ponadto 28% uczniów zadeklarowało, że nie posiada wiedzy na temat tego gdzie i od kogo można kupić dopalacze, a 63% stwierdziło, że nie wie gdyż się tym nie interesuje. Pozostałe 9% badanych przyznało, że wie gdzie można dokonać zakupu tego rodzaju środków psychoaktywnych. Zebrane dane wskazują, że uczniowie dość wysoko oceniają swoją wiedzę na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania dopalaczy. Odsetek osób, które potrafią dokładnie powiedzieć, jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje i narządy organizmu zmalał w porównaniu do roku poprzedniego.

IV. ZADANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii są finansowane ze środków Gminy uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Realizatorami Programu są:

- Burmistrz Korfantowa wraz z Pełnomocnikiem ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (zwana dalej GKRPA),
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji,
- Placówki oświatowe i kulturalne.

1. Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

- 1) Wspieranie realizacji zajęć terapeutycznych dla uzależnionej młodzieży i ich rodzin;
- 2) Prowadzenie porad i konsultacji dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami oraz prowadzenie działań motywujących do podjęcia terapii.
- 3) Udostępnianie i upowszechnianie skutecznych form pomocy rodzinom z problemami narkotykowymi.
- 4) System wsparcia dla osób po zakończonej terapii, zapobieganie nawrotom i pomoc w adaptacji społecznej.
- 5) Kolportaż wydawnictw – ulotek, plakatów, broszur itp.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) Prowadzenie krótkich interwencji podejmowanych wobec osób zażywających środki odurzające przez specjalistów.
- 2) Udzielanie pomocy prawnej, socjalnej i terapeutycznej w sytuacji kryzysowej.
- 3) Pomoc dla rodziców dzieci zażywających narkotyki poprzez:
 - informowanie o formach pomocy dzieciom i młodzieży zażywających narkotyki,
 - uświadamianie członkom rodzin zagrożeń wynikających narkomanii.
- 4) Dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach zagrożonych problemem narkomanii.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 1) Realizacja programów profilaktycznych na temat uzależnień w tym narkomanii;

- 2) Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzenia wolnego czasu przez dzieci i młodzież.
- 3) Prowadzenie diagnozy zagrożeń społecznych w tym zagrożeń narkotykowych i uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży.
- 4) Prowadzenie programów edukacyjnych, organizowanie konkursów, turniejów, festynów promujących zdrowy styl życia bez nałogów.
- 5) Wspieranie działalności profilaktyczno –wychowawczej świetlic wiejskich.
- 6) Organizowanie, udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii dla poszczególnych grup zawodowych m.in. pedagogów szkolnych, wychowawców, nauczycieli, członków GKRPA, funkcjonariuszy Policji, pracowników OPS.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych realizujących zadania związane z profilaktyką narkomanii i uzależnień behawioralnych.

- 1) Organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji sprzyjających podnoszeniu świadomości problemów narkotykowych i uzależnień behawioralnych, w tym wspieranie wczesnej interwencji.
- 2) Szkolenia dla osób pierwszego kontaktu środowiskowego w zakresie rozpoznawania problemu – policjantów, lekarzy, pielęgniarek, nauczycieli, pracowników OPS.
- 3) Organizowanie i dofinansowywanie konkursów profilaktycznych kampanii edukacyjnych dotyczących promocji zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom.
- 4) Zakup materiałów informacyjnych, plakatów, ulotek, książek, filmów edukacyjnych z zakresu uzależnień.
- 5) Uczestniczenie w ogólnopolskich, wojewódzkich, powiatowych kampaniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.